14.6.2022

Ympäristövaliokunta
ymv(at)eduskunta.fi

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Viite: E 68/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto, REPowerEU-suunnitelma.

Energiateollisuus ry:n lausunto

Energiateollisuus ry (ET) kiittää lausuntopyynnöstä.

Valtioneuvoston kanta on hyvä ja ET tukee sitä. Toki on huomattava, että kanta on monilta osin yleisluontoinen ja tarkemmin kantoja muodostetaan yksittäisten lainsäädäntöaloitteiden osalta myöhemmin.

RePowerEU-tiedonanto ja samassa yhteydessä annetut lainsääntöaloitteet, komission muut strategiat sekä ohjeistukset (yhteensä noin kymmenen aloitetta), muodostavat kokonaisuuden, jonka tavoitteena on kuvata sitä, miten venäläisestä fossiilisesta energiasta hankkiudutaan eroon mahdollisimman pian kohti puhdasta energiaa. Komissio korostaa solidaarisuutta ja tarvetta edetä yhdessä.

Energiateollisuuden näkemyksen mukaan kokonaisuudessa on hyvää:

- On selvää, että ilmastopolitiikan kunnianhimosta pidetään kiinni pitkällä aikavälillä.
- Uusiutuvan energian hankkeiden luvitusta vauhditetaan. Luonnollisesti on käytävä huolella läpi, mitä esitetyt lainsäädäntöesitykset tarkoittavat käytännössä. Samalla on harmi, että kaikkia puhdasta siirtymää toteuttavia hankkeita ei jouduteta.
- Taloudellisen tuen jakamisessa hyödynnetään pääosin olemassa olevia instrumentteja ja taloudellista tukea ohjataan ensisijaisesti infrastruktuuriin, joka edistää yhteisen markkinan luomista.
- Komissio ei esitä puuttumista sähkömarkkinoiden toimintaan hätiköiden ja siten kunnioittaa ACER:n selvityksen[1] suosituksia. Samalla käynnistetään työ sähkömarkkinoiden toiminnan kehittämiseksi. Työ tulee tehdä huolella ja vaatii myös Suomelta aktiivista ennakkovaikuttamista komission työhön.

Parannettavaa jäi seuraavilta osin

- Komissio yrittää suunnitella Euroopan energiajärjestelmää kovin yksityiskohtaisella tasolla eikä onnistu olemaan suuri suurissa asioissa eikä pieni pienissä asioissa. On toivottavaa, että lukuisia asetettuja numeerisia teknologiakohtaisia tavoitteita ei jatkokäsittelyssä otettaisi yhtenä totuutena, vaan enemmän kuvaamaan investointihaasteen suuruutta, joka edessämme on.
- Kaikkia päästövähennysteknologioita ei tunnisteta tai pidetä tasavertaisina – lopputulos on edelleen hyvin poliittisesti värittynyt huolimatta kriisin vakavuudesta. Esimerkiksi bioenergian ja ydinvoiman roolia ei tunnisteta, vaikka niillä on merkittävä rooli Venäjältä tuotavan energian korvaamisessa lyhyellä tai pitkällä aikavälillä.
- Kaasu- ja sähkömarkkinoilla annetaan jäsenmaille lisää vapauksia soveltaa tilapäisiä hintakattoja.
- Tavoitteena on hankkiutua pitkällä aikavälillä venäläisestä energiasta eroon, muta nyt esitetty ohjaus ei kohdistu erityisesti tähän.

Tavoitteiden kannalta on olennaista jatkossa:

- Keskittyä päästöjen vähentämiseen ja antaa teknologioiden kilpailla keskenään. Tavoite korvata venäläinen energia sekä korkeammat uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden tavoitteet, ovat saavutettavissa kustannustehokkaasti vain, mikäli keinot ovat laajasti käytössä.
- Energian ja sähkön sisämarkkinoista tulee pitää hyvää huolta. Kaikki jäsenmaiden tekemät markkinainterventiot (esim. hintakatot) tulee olla määräaikaisia. Markkinahintasignaali aivan keskeinen, jotta investoiminen puhtaan energian tuotantoon ja tehokkaaseen käyttöön on mielekästä.
- Pöydällä oleva energia- ja ilmastolainsäädäntö tulee saattaa valmiiksi joutuisasti. Yritykset ja investoinnit odottavat selvää näkymää siitä, minkälaisen lainsäädäntökehikon varaan investointeja tehdään.

[1] https://www.acer.europa.eu/events-and-engagement/news/press-release-acer-publishes-its-final-assessment-eu-wholesale

Lisätiedot: Antti Kohopää, p. 050 344 9265, antti.kohopaa@energia.fi